Woningen Amsterdamseschool

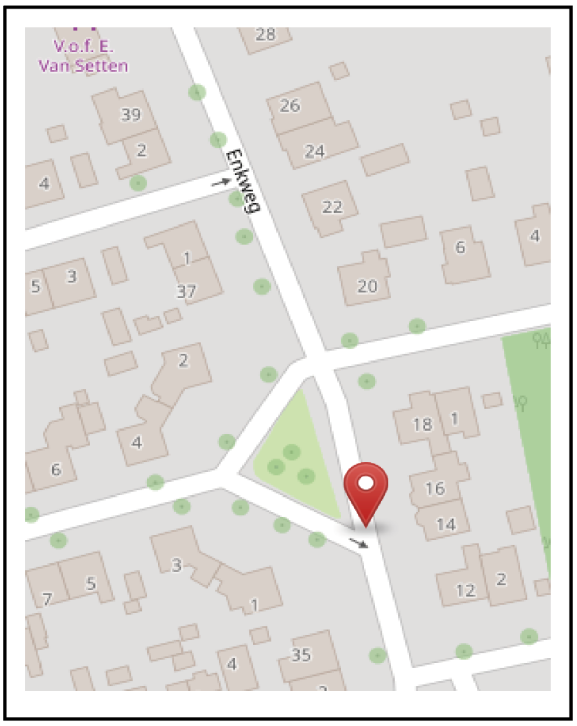

Adres	*Monument nummer*	*Kadastrale aanduiding*
Enkweg 35	0000287	F 1810
Enkweg 37	0000288	F 2101
Enkweg 39	0000289	F 1716
6881 LX Velp		

Inschrijving register 19 november 1996

Opmerking:
De voorliggende beschrijving is een globale beschrijving van het karakter van de woonwijk. Niet elk pand is afzonderlijk beschreven maar wel getypeerd. Verder onderzoek naar de historie van deze wijk en het bestuderen van de bouw-tekeningen in verband met de interne ruimteverdeling van de huizen is wenselijk. Mogelijk zijn er daarna ook nieuwe woningtypen te benoemen.

Historie en ligging:
Planmatig opgezette arbeiders- en middenstandswijk die wordt gevormd door de Enkweg, Torckstraat, Hertogstraat, Egmondstraat en de van Pallandtstraat. De wijk werd rond 1922 ontworpen door de architecten Vorkink en Wormser. Piet Vorkink (1878-1960) en Jacques Ph. Wormser (1878-1935) waren medewerkers van architect H.P. Berlage en werkten tussen 1905 en 1925 samen in Amsterdamse Schoolstijl. Ze ontwierpen o.a. enkele woningcomplexen voor de arbeidersklasse. Hun belangrijkste werk op woonhuisgebied was het landhuis 't Reigernest in Oostvoorne.
De woonwijk in Velp bevat twee pleinen en kenmerkt zich door hoogteverschillen. Op het punt waar de van Pallandtstraat op de Enkweg uitkomt bevindt zich een driehoekig pleintje met beplanting. Een tweede plein bevindt zich aan het einde van de Torckstraat, waar deze uitkomt op de Egmondstraat. Dit plein heeft een andere, taps toelopende, vorm.

Plattegrond en opbouw:
De bebouwing is divers en bestaat voor het grootste deel uit dubbele en driedubbele woonhuizen. De panden die de hoeken accentueren hebben meestal één bouwlaag met een hoog opgaand gebroken schilddak. De blokken daartussen hebben twee bouwlagen en een schilddak dat op de hoeken van de woonblokken tot op de eerste bouwlaag doorloopt. Kenmerkend voor het complex is de rode baksteen, gemetseld in halfsteens verband en zijn de zich naar boven toe verjongende schoorstenen die zich tegen de gevels bevinden en die de verschillende blokken van elkaar onderscheiden. De dakpannen zijn meestal rode oud Hollandse of verbeterde Hollandse pannen.
De trasramen zijn in een donkerrode baksteen gemetseld en verspringen op sommige plaatsen in hoogte. De plattegronden van de woonblokken zijn rechthoekig, met uitzondering van de vier huizen die de inleiding vormen op de van Pallandtstraat (v. Pallandtstraat 1/3 en 2/4). Deze huizen hebben een vierkante plattegrond, zijn schuin op de weg geplaatst en middels een laag tussenlid met elkaar verbonden, zodat ze samen een vlindervormige plattegrond krijgen. De ramen hebben wisselende indelingen die

bij sommige panden nog oorspronkelijk is.
Globaal is er een indeling te maken in drie woningtypen (I, II, III). Type I bestaat uit de woningen Egmondstraat 1 en 2 en de van Pallandtstraat 1;3 en 2;4. Deze woningen hebben één bouwlaag en een hoge, in de kap opgenomen zolderverdieping. De kap bestaat uit een gebroken tentdak met op de korte nok van de woningen aan de van Pallandtstraat een lage gemetselde schoorsteen. Deze woningen zijn per twee gekoppeld middels een met een zadeldak gedekt laag tussenlid. Doordat de woningen op deze manier een langgerekte plattegrond krijgen werken ze als een entree tot de woonwijk. De woningen aan de Egmond straat hebben een korte nok zonder schoorsteen en zijn niet per twee gekoppeld.
De woningen die bij het Type II onder te brengen zijn, zijn Egmondstraat 14, van Pallandtstraat 13 en Enkweg 35;Hertogstraat 2, Torckstraat 2;Enkweg 39 en Torckstraat 1;Enkweg 37. Deze huizenblokken hebben een rechthoekige plattegrond en twee bouwlagen met een schilddak. Op de hoeken van de gevels is vaak aan één, of som soms aan twee zijden (v. Pallandtstraat 13) de schoorsteen als verlengstuk van de gevel opgemetseld. De raamindelingen zijn in de woonblokken verschillend en soms gewijzigd. Bij de laatstgenoemde woonblokken zijn de verdieping ramen per drie gekoppeld. Sommige gevels zijn voorzien van erkers waarvan het dak als luifel boven de ingangspartij doorloopt.
Type III is te vinden in de van Pallandtstraat 6:8,5;7,10;12,9;11,14;16,18;20, de 3;5;7;7a, Egmondstraat 13;15; Ringallee 77;79;81 en de gehele Torckstraat (4-26 en schilddak en hebben slechts over een gedeelte van de gevelbreedte twee bouwlagen. Op één van de hoeken loopt het dak dieper door. In deze éénlaags gevelgedeeltes bevinden zich bij sommige huizen nog de oorspronkelijke hoekkozijnen met horizontale roeden verdelingen. De ingangen bevinden zich zowel in de zij- als in de voorgevels. De meest oorspronkelijke uitstraling is terug te vinden in de Torckstraat waar zich in sommige huizen nog de oorspronkelijke ingangspartijen bevinden, bestaande uit een voordeur met zijlichten en tegelwand in zwarte tegels.

Reden van plaatsing:
Het complex bezit stedenbouwkundige waarde:
a. als integraal ontworpen wooncomplex voor de arbeidersklasse en de middenstand Het complex kent diverse woningtypen en is gegroepeerd rond en aan een tweetal kleine pleintjes. Het complex vertoont een grote onderlinge samenhang en heeft een grote situerings- en ensemblewaarde.

Het complex bezit architectuurhistorische waarde:
a. omwille van de gaaf bewaard gebleven hoofdvorm, de detaillering en het materiaal gebruik; De raamindelingen zijn op sommige plaatsen gewijzigd. Het complex werd in de jaren '20 gebouwd door de bekende architecten P. Vorkink en J.P. Wormser onder invloed van de Amsterdamse School en de Engelse woonhuisarchitectuur.

Enkweg